

[00:00:00] **Dr Matthew Bunson:** St. Franciscus van Sales is een Kerkleraar vanwege zijn nalatenschap, vanwege zijn plaats in de geschiedenis van de Kerk, omdat hij een heilige was, omdat hij al deze dingen was. Zijn methode van evangelisatie, van spreken tot het hart, van verkondigen dat God liefde is door te proberen de mensen van zijn tijd te bereiken in een bitter verdeelde tijd, onderscheidt hem van zoveel van zijn tijdgenoten, maar biedt ons ook een rolmodel voor hoe wij vandaag de dag kunnen evangeliseren.

[00:00:39] **Verteller:** In de tweede helft van de 16e eeuw, in een tijd waarin de christelijke eenheid diep was verscheurd door ketterij en oorlog, verscheen er een heilige bisschop in de regio van het huidige Zwitserland wiens prediking, wijsheid en liefde duizenden terugbracht naar het katholieke geloof. Zijn naam was Franciscus van Sales, een bisschop, theoloog, prediker, apologet en een van de grote spirituele meesters in de geschiedenis van de Kerk. Franciscus van Sales liet een erfenis van heiligheid na die tot op de dag van vandaag voelbaar is.

[00:01:11] **Kris McGregor:** Franciscus de Sales had een belangrijke boodschap. Het was er een van liefde, dat het niet zozeer ging om de middelen van zijn communicatie, die zeer effectief waren, maar om de boodschap zelf. Hij sprak over het hart van God, het hart van Jezus, dat het hart van God zo overvloedig was en overliep van liefde, creativiteit, en pure vreugde in de mensheid en alles wat het aanraakte. Het was gewoon zo overvloedig.

[00:02:00] **Verteller:** Franciscus de Sales werd geboren in augustus 1567, in een adellijke familie, in wat toen Savoie was, in het huidige zuidoosten van Frankrijk. Zijn vader was een machtige gouverneur en soldaat, en zijn moeder was een edelvrouw.

[00:02:14] **Kris:** Hij was de oudste van zes zonen. Er werd dus veel van hem verwacht, niet alleen in zijn omgeving, maar ook in de politiek, familiebedrijf en recht. Er werd geen kosten bespaard voor de opleiding van Francis. Hij kreeg op jonge leeftijd een privéleraar en een bediende, en hij leerde alles wat een jonge man nodig had op het gebied van de geesteswetenschappen, maar ook schermen en dansen, omdat dit belangrijk was bij sociale evenementen. Alles werd hem aangereikt zodat hij kon gedijen en de familie eer kon brengen. Toen hij ongeveer 12 jaar oud was, besloot hij naar een collège te gaan, zoals ze dat noemden, een college in Parijs.

[00:03:21] **Fr Thomas Dailey:** Hij studeert in deze prachtige stad Parijs. Hij luistert naar de theologische debatten aan de Sorbonne en naar debatten over

predestinatie, en om welke reden dan ook raakte hij ervan overtuigd dat hij voorbestemd was om de eeuwigheid in de hel door te brengen.

[00:03:44] **Matthew:** Dit was een van de grote zorgen die waren gerezen als gevolg van de Protestantse Reformatie, maar het was ook iets van een crisis, persoonlijk, diep persoonlijk voor hem. En dus wendde hij zich, zoals hij zich aangetrokken voelde om te doen, tot een kerk, en hij ging naar St Etienne-des-Gres in Parijs waar hij destijds woonde, en hij wendde zich daar tot de Heilige Maagd. En hij wendde zich tot Haar, zoals zovelen in de Kerk doen, zoals de Kerk doet voor hulp.

Kris bracht zichzelf aan de voeten van Onze Lieve Vrouw, en aan de voet daarvan was het grote gebed van Sint Bernardus van Clairvaux, de 'Memorare'. De jonge Franciscus bad het gebed zeer diepgaand, en ontving op dat moment een genade waardoor hij een nieuwe vastberadenheid kreeg. Voor hem herinnerde hij zich de grote leer die Sint Jan naar voren bracht over de goddelijke natuur van God. Wat is God? Wie is God? God is liefde.

[00:04:50] **Fr Dailey:** In feite, na het bidden van de 'Memorare', voelde hij een grote last van zich afvallen, en werd hij echt een voorstander van optimisme en geloof in de genade van God. Hij was zeker niet op zoek naar iets voor zichzelf, maar zijn beslissing om God lief te hebben, punt uit, zou dan, denk ik, alles definiëren wat hij zei en schreef.

[00:05:21] **Verteller:** Franciscus ging rechten studeren aan de Universiteit van Padua, zoals zijn ouders hem hadden gevraagd, maar ook kerkelijk recht, de wetten van de Kerk die zijn kennis van het geloof uitbreidden. Na zijn studie keerde Franciscus terug naar huis in Savoie.

[00:05:36] **Matthew:** Er was dus al een spanning aan het opbouwen binnen Francis. Hij wist dat hij geroepen was tot het priesterschap. Terwijl hij hierover nadacht, was hij een ervaren ruiter en op een dag, terwijl hij aan het rijden was, viel hij op onverklaarbare, mysterieuze wijze van zijn paard. Hij was ongedeerd, maar hij merkte dat zijn zwaard uit de schede was gevallen en op de grond in de perfecte vorm van een kruis was beland. Dus hij klopte het stof van zich af, stapte weer op het paard, stopte het zwaard terug en ging verder met rijden, en opnieuw viel hij op mysterieuze, onverklaarbare wijze van zijn paard. Dit gebeurde nog twee keer. Alle drie keren dat hij viel, was hij ongedeerd, maar alle drie keren landden het zwaard en de schede precies op dezelfde manier, in de vorm van een kruis. En dus nam hij dat als een definitief teken, dat 'Ja, ik moet dit doen.' En dus ging hij naar zijn vader, en heel beroemd, sprak hij met hem hierover, en zijn vader was diepbedroefd bij het idee dat zijn zoon, die

zoveel belofte had, die zo'n krachtige en opmerkelijke leider zou worden, priester zou worden, en toch herkende hij in Francis, in zijn zoon, dat dit iets was waartoe God hem echt riep, en dat vertelde hij hem. En dus tekende Francis zijn immense erfenis over aan zijn jongere broer en vertrok voor de wijding tot het priesterschap.

[00:07:06] **Verteller:** Het pad van Francis naar het priesterschap was snel. Vanwege zijn genialiteit en zijn opleiding, vorderde hij binnen ongeveer zes maanden door de lagere wijdingen helemaal tot aan de priesterwijding. Vrijwel onmiddellijk na zijn wijding werd hij benoemd tot provoost van het bisdom Genève, wat in wezen het op één na belangrijkste ambt was. Het bisdom stond destijds voor veel uitdagingen vanwege de Protestantse Reformatie.

[00:07:34] **Matthew:** Genève was een katholieke stad. Maar als gevolg van de hervorming, de Reformatie, was het verloren gegaan voor de Katholieke Kerk onder invloed van Johannes Calvijn. De calvinisten hadden de Katholieke Kerk als instituut in Genève feitelijk vernietigd.

[00:07:51] **Verteller:** Vanwege de problemen in Genève was de zetel van het bisdom elders, in de stad Annecy, 20 mijl naar het zuiden, en het zorgen voor de kudde bracht groot persoonlijk risico met zich mee. Die gevaren namen alleen maar toe toen hij werd gevraagd om te proberen de protestantse greep op de nabijgelegen regio Chablais, toen onderdeel van het hertogdom Savoie, te doorbreken.

[00:08:13] **Fr Dailey:** Franciscus de Sales was, in zekere zin, een missionaris, en wat dat betekende was het verkondigen van de waarheden van het geloof. De moeilijkheid waarmee hij op sommige plaatsen te maken had, was dat niemand naar hem kwam luisteren. In feite was het in een stad zelfs verplicht dat het een misdaad zou zijn om in het openbaar naar hem te komen luisteren.

[00:08:36] **Matthew:** Hij kreeg te maken met intense tegenstand van vooral de calvinistische krachten uit Genève, die hem bijna onmiddellijk als een echte bedreiging zagen voor wat zij onderwezen en waar zij voor stonden. Ze stuurden agenten tegen Francis. Ze probeerden hem in diskrediet te brengen door middel van propaganda, maar ze raakten ook zo gefrustreerd dat ze echte huurmoordenaars op hem afstuurden. Dit was dus een zeer gevaarlijke periode in het leven van Francis. Hij beseftte dat er echte bedreigingen voor hem waren. Heel beroemd werd hij zelfs aangevallen door twee huurmoordenaars die waren gestuurd om hem te doden, en tot hun verbazing rende hij niet weg of kroop hij niet ineen. Hij begon een gesprek met hen. Hij begon met hen te praten, hen te vragen wie ze waren en waarom ze dit deden. En tegen het einde van het

gesprek gaven ze toe dat ze waren gestuurd om hem te doden door enkele ambtenaren in Genève, en ze werden afgeschrikt van hun missie, en Francis bracht uiteindelijk beiden in de Katholieke Kerk als resultaat van de dialoog die hij met hen had.

[00:09:47] **Kris:** Een van de lessen die Sint Franciscus leerde tijdens zijn tijd in Chablais was dat hij evangelisatie op een andere manier moest benaderen. In plaats van op een vurige manier te preken, zou hij 's avonds traktaten op stukjes papier schrijven. Deze zouden over verschillende onderwerpen gaan, maar ze zouden apologetisch van aard zijn, praten over de sacramenten, over de Schrift, kwesties van moraliteit behandelen en vele andere dingen om mensen bewust te maken van de leer van de Kerk. Hij zou deze vervolgens op muren plakken. Hij zou ze onder deurkozijnen schuiven. Uiteindelijk vormde hij een team dat 's nachts doorging met het steeds opnieuw schrijven van deze traktaten, en door dit proces en zelfs door mensen op straat te ontmoeten en één-op-één met hen te praten, of wanneer hij de kans had om een preek te houden, een grotere toespraak te geven, was hij een indrukwekkende verschijning, omdat hij een rijke, diepe stem had.

[00:11:06] **Fr Dailey:** Hij was niet bang om fouten aan te wijzen, en dat deed hij ook, maar hij deed het op een zachtaardige en kalme manier, waarbij hij de waarheden van de Heilige Schrift uiteenzette en uitlegde wat dat te maken had met ons leven of hun leven in die tijd. Simpelweg de manier waarop hij zijn preken organiseerde, de beeldspraak die hij gebruikte in zijn preken, het vermogen dat hij had om tot de harten van mensen te spreken. Nu, "Hart spreekt tot hart," was zijn beroemde uitdrukking. Dat trok mensen aan naar zijn preken.

[00:11:43] **Kris:** En uit al die processen en preken, opnieuw, het belang, de ontmoeting, de waarde, de liefde van God, hij was in staat om... Er werd gezegd dat hij hielp bij het proces van meer dan 70.000 bekeringen tot het geloof in die periode van vier jaar. Stel je dat eens voor.

[00:12:05] **Matthew:** Vanaf het

Vanaf het allereerste begin van zijn priesterschap werd hij erkend voor zijn genialiteit, en hij toonde en bewees die genialiteit, maar ook die heiligheid en die ijver die hij had voor zielen tijdens het evangelisatieproject van Chablais. Het werd ook als bijna onvermijdelijk beschouwd dat hij tot bisschop zou worden benoemd, gezien zijn talenten. Dus werd hem gevraagd om coadjutor te worden, met andere woorden, de gegarandeerde opvolger van bisschop Granier in Genève. Nu is het belangrijk om te onthouden dat de bisschoppen niet daadwerkelijk in Genève woonden omdat het een calvinistisch bolwerk was, en

ze hadden eigenlijk hun residentie in Annecy. De titel bleef echter Bisschop van Genève. Het was een belangrijke titel om te dragen vanwege de betekenis van Genève in het leven van de Zwitsers in die periode van de wereld. De dag kwam ook dat bisschop Granier met pensioen ging, toen hij de mantel overdroeg aan Franciscus.

[00:13:17] **Fr Dailey:** Franciscus de Sales deed veel in een bisdom met ongeveer 600 parochies, een vrij arme en bergachtige regio. Een van de dingen die hij deed, was het instellen van wat we vandaag de dag permanente educatie van de geestelijkheid zouden noemen. Hij riep hen daadwerkelijk naar de stad en hijzelf leidde de conferenties voor hen. Hij stelde een programma voor religieus onderwijs in, wat wij CCD zouden noemen.

[00:13:50] **Matthew:** Franciscus de Sales stond voor veel gevaren in zijn jaren als prediker, evangelist, priester in Chablais en later als bisschop. Hij maakte er een punt van om elke parochie in zijn bisdom te bezoeken, dat zijn honderden parochies, en dat deed hij te paard in elk seizoen van het jaar. Dat betekende sneeuw, dat betekende verzengende hitte, dat betekende te paard rijden, zelfs als hij ziek was, zelfs als hij zwakker werd, om zijn priesters en zijn kudde te bereiken. Dan waren er nog de alledaagse gevaren van het reizen zoals hij dat deed.

Er is een beroemd verhaal dat hij in Chablais was en midden in de winter beseftte dat hij eigenlijk aan het lopen was, dat een roedel wolven hem aan het volgen was.

[00:15:36] **Matthew:** Dit was midden in de winter, dus het was ijskoud, en hij gebruikte een sjerp om zichzelf aan de boom vast te binden en moest de nacht doorbrengen met de wolven onder de boom totdat hij de volgende ochtend werd ontdekt door een groep boeren die verbaasd waren een halfbevroren man in een boom te zien. Ze hielpen hem naar beneden, brachten hem naar een boerderij en hielpen hem op te warmen, maar dat geeft ons een klein idee van hoe elke dag voor hem zou zijn geweest als priester en later als bisschop.

[00:16:09] **Verteller:** De invloed en nalatenschap van De Sales waren enorm, verspreid over een gebroken Christendom in zijn leven, maar dan door de eeuwen heen na zijn dood. Instrumenteel daarin waren zijn vriendschappen en invloed op andere heiligen en in zijn spirituele geschriften, in het bijzonder zijn meesterwerk: 'Inleiding tot het vrome leven'.

De kerkgeschiedenis is gevuld met grote spirituele vriendschappen onder de heiligen en heiligen die andere heiligen beïnvloedden, zelfs eeuwen van elkaar verwijderd. Francis de Sales was bijzonder belangrijk in zijn spirituele vriendschappen en zijn blijvende spirituele invloed. Hij was bevriend met de grote Apostel van de Liefde, Sint Vincentius a Paulo, en drie eeuwen later beïnvloedde hij de heilige van de Industriële Revolutie, Sint Johannes Bosco, zo diepgaand dat Sint Johannes verschillende religieuze congregaties naar hem vernoemde. Maar de grootste spirituele vriendschap van Sint Franciscus was met Sint Jeanne de Chantal. Tragisch weduwe geworden met vier kinderen op 28-jarige leeftijd, ontmoette Sint Jeanne Francis in 1604, toen de bisschop van Genève vastenpreken hield in de Franse stad Dijon.

[00:17:24] **Matthew:** De relatie tussen Franciscus van Sales en Sint Jeanne de Chantal is een van de meest betekenisvolle spirituele vriendschappen die we in de geschiedenis van de Kerk vinden. Toen de twee elkaar ontmoetten, realiseerden ze zich dat ze elkaar in gebedsvisionen al hadden gezien voordat ze ooit hadden gedacht dat ze elkaar zouden ontmoeten, voordat ze elkaar ooit hadden ontmoet. En ze vormden meteen een vriendschap.

[00:17:48] **Kris:** Jane zou jarenlang onder de geestelijke leiding van Francis blijven. Ze wilde een religieus leven nastreven, maar Francis was van cruciaal belang door te zeggen: Je moet dit leven leiden waar je nu bent, de rol, de roeping die je hebt gekregen als moeder, als de plaats waar Hij je heeft. Toen ze eenmaal verder kon gaan, nadat haar kinderen waren opgegroeid en alles op orde was, richtte ze samen met Francis een religieuze orde op, de Zusters van de Visitatie, de Visitandinnen.

[00:18:34] **Matthew:** Iedere persoon is geroepen tot heiligheid. Francis schreef beroemd dat "Het een fout is, het is een ketterij," zei hij, "om te geloven dat niet iedereen geroepen is tot heiligheid." Heiligheid is niet alleen voor degenen die in kloosters zijn. Heiligheid is niet alleen voor degenen die in kloosters zijn of die priesters, nonnen of bisschoppen zijn. Iedereen, elke leek is ook geroepen tot heiligheid. En in die zin anticepeerde hij opnieuw op het Tweede Vaticaans Concilie met zijn nadruk op de rol van de leken.

[00:19:06] **Fr Dailey:** Welnu, 'De Inleiding tot het Vrome Leven', het beroemdste werk van Franciscus van Sales, probeert, zoals de titel al zegt, mensen in te leiden in het leven van heiligheid, mensen in de wereld in te leiden in het leven van heiligheid, om zijn punt duidelijk te maken dat de weg naar heiligheid die in een klooster wordt geleefd, niet de manier is waarop mensen in de wereld die weg naar heiligheid moeten leven. En zo biedt hij... Het begon als een reeks brieven die hij had geschreven aan een familielid van hem dat tot de

adel behoorde en naar het hof moest, het prinselijke hof, en dat dat wereldse leven moest leiden, maar heel graag vroom wilde zijn. 'Het Vrome Leven' werd gepubliceerd in 1608-1609. Acht jaar later schrijft Franciscus van Sales een meesterlijk verhandeling over 'De Liefde van God', die, zoals hij in het begin toegeeft, bedoeld is voor degenen die al gevorderd zijn in devotie, waarin hij de betekenis van liefde, de betekenis van de liefde voor God, de betekenis van deugd en de betekenis van gebed behandelt.

[00:20:28] **Matthew:** In het verhandeling over 'Goddelijke Liefde' neemt hij ons mee naar een meer gevorderde staat. Hij zei openlijk dat dit tweede boek bedoeld was voor degenen die al vooruitgang hadden geboekt met de 'Inleiding tot het Vrome Leven'. Maar als we ze samen bekijken, kunnen we zien hoe Francis zijn publiek begreep, hoe hij de menselijke persoon begreep, dat we die begeleiding nodig hebben, dat soort stapsgewijze adviezen en dat pad, die kaart voor ons. En dan, zodra we een bestemming hebben bereikt, erkennen we ook dat we in het spirituele leven altijd moeten blijven vooruitgaan.

[00:21:05] **Kris:** De Salesiaanse spiritualiteit is gebaseerd op de grote liefde van God voor ons. Vaak, als we aan devotie denken, denken we aan praktijken zoals het bidden van de rozenkrans, de Kruisweg, misschien Lectio Divina, maar voor Franciscus betekende devotie iets meer. Het ging meer over een kwaliteit van het hart. Het gaat erom een relatie met God aan te gaan waarin men luistert en diep luistert, en daar vervolgens op reageert.

[00:21:53] **Verteller:** Franciscus' leven was er een van intense actie. Hij wijdde decennia aan evangelisatie, reizen, prediken en bracht uren door in de biechtstoel. Dit eiste onvermijdelijk een zware tol van hem. In 1622, toen hij pas 55 jaar oud was, was hij uitgeput door zijn werk.

[00:22:14] **Fr Dailey:** Toen Franciscus van Sales nog bisschop van Genève was, hoopte hij zich terug te trekken in een soort kleine kerk, bijna een kluizenaarswoning, niet helemaal een kluizenaarswoning, maar een kleine parochiekerk met uitzicht op het Meer van Annecy, waar hij de werken kon schrijven die hij in gedachten had. Maar altijd trouw aan zijn missie, als bisschop en als

ook probeerde hij het werk van de politieke leiders van die tijd te doen, en vergezelde hij de religieuze leiders naar Parijs. Hij had daar wat diplomatiek werk te verrichten. Op de terugweg werd hij ziek in Lyon, waar hij uiteindelijk stierf in het Visitatie Klooster.

[00:23:05] **Kris:** Het was erg koud, en mensen die hem zagen, beseften dat hij niet in goede gezondheid verkeerde. Hij besloot dat hij bij de Visitandinnen zou blijven. Op een gegeven moment kwam Jane de Chantal hem opzoeken, en ze spraken met elkaar, wat uiteindelijk de laatste keer bleek te zijn. Jane, die naar hem keek, besepte dat hij erg ziek was en moedigde hem zelfs aan om te rusten, maar Franciscus voelde dat hij dat niet kon.

[00:23:40] **Matthew:** Zijn laatste dagen bracht hij zittend door, luisterend naar biechten, en aan het einde daarvan beval hij zichzelf aan Christus aan, opnieuw zichzelf toewijgend, zoals hij dat deed op die dag in St Etienne-des-Gres, in Parijs, waar hij de angst voor de hel in zichzelf overwon en met zoveel vuur erkende en omarmde dat God liefde is. Dat was een van de laatste dingen die hij zei, de erkenning van Gods liefde in zijn leven, en dat hij alles had gedaan wat hij kon om die liefde aan anderen te verkondigen.

[00:24:17] **Kris:** Franciscus van Sales had een belangrijke boodschap. Het was er een van liefde, dat het niet zozeer ging om de middelen van zijn communicatie, die zeer effectief waren, maar om de boodschap zelf. Hij sprak over het hart van God, het hart van Jezus, dat het hart van God zo overvloedig was en overliep van liefde, van creativiteit, van

gewoon een pure vreugde in de mensheid en alles wat het aanraakte, het was gewoon zo overvloedig, en dat wij door de natuur waarmee Hij ons schiep, werden geroepen tot datzelfde hart.

[00:25:14] **Matthew:** We leven vandaag in een verdeelde tijd. We bevinden ons in een tijdperk waarin de cultuur fel gekant is tegen zoveel van alles waar Franciscus in geloofde, alles waar wij als christenen in geloven. En toch vertelt zijn methode ons hoe we degenen kunnen bereiken die misschien nog nooit Christus hebben ontmoet of die in hun eigen gedachten zichzelf als vijanden van het christendom, vijanden van de Kerk beschouwen. Hoe we hen kunnen omarmen, denk ik, is een leidraad van Franciscus voor ons allemaal vandaag.

[00:25:51] **Kris:** Hij was een effectieve evangelist, omdat hij wist hoe hij moest liefhebben zoals Degene die liefhad als geen ander. En dat is wat mensen aantrok en harten veranderde. En hij roept ons op om vandaag van hem te leren en hetzelfde te doen. In een tijd waarin we de kans hebben om mensen te bereiken zoals nooit tevoren, hoe communiceren we dan? Wat is de boodschap die we delen? Zijn we zachtaardig? Zijn we nederig? Zijn we eenvoudig? Of zijn we iets anders? Franciscus zou hopen dat we dat andere pad zouden volgen.